

Про підсумки проведення координаційно-методичної ради з проблем ґрунтознавства, агрохімії, охорони ґрунтів 4-5 грудня 2014 року

4-5 грудня 2014 року у Національному науковому центрі «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» відбулося засідання координаційно-методичної ради з проблем ґрунтознавства, агрохімії, охорони ґрунтів щодо підсумків виконання завдань ПНД НААН 01 «Родючість, охорона і раціональне використання ґрунтів» у 2014 році.

Згідно програми наради проведено пленарне засідання, на якому з науковими доповідями виступили: академік НААН С.А. Балюк («Глобальне ґрунтове партнерство і основні напрями його розвитку») та доктор с.-г. наук Лісовий М.В. («Польові дослідження та їх роль в наукових дослідженнях»).

Академік С.А. Балюк у своїй доповіді охарактеризував окремі аспекти тенденцій розвитку ґрунтоохоронної політики за кордоном та окреслив останні організаційні заходи, що проведено ФАО. Відмічено, що в основу європейської політики охорони ґрунтів покладено виконання ґрунтозахисних законів, проведення моніторингу ґрунтів, застосування ґрунтозахисних технологій, що обмежують інтенсивність механічного та хімічного навантаження на ґрунтовий покрив, суспільних та економічних стимулів (субсидії) для заохочення, впровадження ґрунтозахисних технологій.

ФАО сформовано стратегічні орієнтири розвитку світового сільського господарства. Один із напрямів - стабільний розвиток с.-г. територій, у т.ч. розробка ефективних систем відтворення земельних, водних, лісових ресурсів, а також забезпечення охорони навколишнього середовища.

7-9 вересня 2011 року у штаб-квартирі ФАО в Римі відбулось відкриття програми Глобального ґрунтового партнерства (ГПП). Програма була підтримана делегаціями багатьох країн. Комітет з сільського господарства ФАО 21-26 травня 2012 р. прийняв рішення схвалити базовий документ ГПП. 5 грудня 2012 року програма отримала підтримку на 145 засіданні Ради ФАО.

Основні «столпи» розвитку програми ГПП:

1. впровадження сталого використання ґрунтів з метою їх захисту, охорони і забезпечення стійкої продуктивності;
2. сприяння розвитку інвестицій, технічного співробітництва, політики та освіти в галузі ґрунтознавства;
3. просунення практично орієнтованих ґрунтових досліджень спрямованих на виявлення пробілів і пріоритетів у поєднанні з заходами підвищення врожайності, екологічної безпеки та соціального розвитку;
4. підвищення якості і кількості ґрунтових даних та інформації: збір даних, аналіз, перевірка, моніторинг і інтеграція з іншими даними; створення бази даних ґрунтів України на базі системи цифрових ґрунтових карт, єдиного інформаційного ресурсу;
5. гармонізація методів, одиниць виміру і індикаторів для стійкого керування і охорони ґрунтових ресурсів.

Створено Європейське та Євразійське ґрунтові партнерства. Інститут безпосередньо взяв участь у заходах, що ними проведено.

Запропоновано інформацію взяти до уваги, матеріали використовувати при формуванні програм наукових досліджень на 2016-2020 рр., зайняти активну громадську та професійну позицію щодо впливу на проведення ґрунтоохоронної політики в державі.

Доктор с.-г. наук М.В. Лісовий у доповіді «Польові дослідження та їх роль в наукових дослідженнях» висвітлив питання ролі польових дослідів у наукових дослідженнях: історію їх ведення на Україні, стан, перспективи.

З метою проведення інвентаризації стаціонарних польових дослідів, які закладають в Україні, прийнято Постанову Президії НААН «Наукові засади розвитку державної системи інформаційного забезпечення стану та раціонального використання ґрунтових ресурсів України» (протокол № 18 від 30.10.2013 р.). Відповідно до цієї Постанови проведено інвентаризацію стаціонарних польових дослідів на території України станом на 30.06.2014 р. та підготовлено відповідне видання «Стаціонарні польові дослідження України. Реєстр атестатів» за редакцією академіків НААН А.С. Заришняка, С.А. Балюка, доктора с.-г. наук М.В. Лісового. До реєстру включено цінні в науковому відношенні стаціонарні польові дослідження (89) з вивчення комплексного впливу сівозмін, обробітку ґрунту, добрив, меліорантів на продуктивність сівозмін, родючість ґрунту та охорону довкілля. Для накопичення та опрацювання експериментальної інформації стаціонарних польових дослідів розроблено комп'ютерну програму «Інформаційна система «Стаціонарні польові дослідження» з використання СУБД Microsoft Access. Передбачено створення моделі клієнт-серверної інформаційної бази даних експериментальної інформації обміну та широкого використання науковою спільнотою.

Звітування виконавців ПНД НААН 01 «Родючість, охорона і раціональне використання ґрунтів» про виконання завдань 2-го рівня проводилося по секціях «ґрунтознавство та меліорація ґрунтів» (керівники: Балюк С.А., академік НААН, Трускавецький Р.С., чл.-кор. НААН), «Охорона ґрунтів» (керівник Мірошніченко М.М., д.б.н.), «агрохімія» (керівник Лісовий М.В., д.с.-г.н.). Виконавців ПНД установ НААН – 13, співвиконавців без фінансування – 9. Кількість завдань 1-го рівня – 8, в межах яких 24 фундаментальних та 23 прикладних.

Короткі звіти за завданнями отримано своєчасно, прорецензовано, рецензії узгоджено з керівниками завдань. Звітні матеріали за темами на безфінансовій включено до коротких звітів за завданнями. Звіти за завданнями затверджено. Запропоновано фінансування на 2015 рік продовжити в повному обсязі. Затверджено оновлений склад координаційно-методичної ради та план робіт на перше півріччя 2014 року.

Запропоновано:

1. Залучити провідних науковців-грунтознавців наукових установ та вищих навчальних закладів до підготовки методики повторного великомасштабного дослідження ґрунтів.

2. Підготувати й провести круглий стіл з питань розробки методики повторного великомасштабного дослідження ґрунтів України на базі ННЦ “ІГА імені О.Н.Соколовського” у 2015 р. (в рамках міжнародного року ґрунтів).

3. При підготовці Плану НДР на 2015 рік включити до нього, як виходи за завданнями, узагальнюючі публікації за науковою тематикою, що виконується в межах завдань 1-го рівня.